

Dosarul nr. 2ra-133/23

2-17166767-01-2ra-26012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Crigan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău)

ÎNCHEIERE

07 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Aliona Miron

Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Valentina Afteni, reprezentată de avocatul Denis Staruș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Silvia Anton împotriva Valentinei Afteni cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Silvia Anton și a fost casată hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 05 mai 2017, Silvia Anton a depus cerere de chemare în judecată împotriva Valentinei Afteni cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 03 mai 2012 a dat cu împrumut Valentinei Afteni, în baza recipisei suma de 30 000 de lei.

A menționat că, în conformitate cu recipisa semnată, pârâțul a împrumutat suma indicată, obligându-se să achite o dobândă lunară în mărime de 5%. La fel a indicat faptul că, Valentina Afteni a achitat dobânda doar până în anul 2014 și parțial în 2015, ultima achitare constituind suma de 5 000 de lei în luna iulie 2015. A susținut că, după această dată, pârâta a început periodic să nu răspundă la apelurile telefonice, iar când totuși răspundea, solicita să mai fie așteptată cu banii. A pretins că ulterior, Valentina Afteni i-a comunicat că nu-i mai datorează nimic și că nu-i va întoarce banii împrumutați și că până în prezent pârâta nu i-a restituit suma de bază. A solicitat Silvia Anton încasarea din contul Valentinei Afteni în beneficiul acesteia a sumei de 30 000 de lei cu titlu de împrumut, suma de 900 de lei cu titlu de taxă de stat și cheltuielile de

asistență juridică.

În ședința de judecată din data de 23 ianuarie 2019, a fost anexată la materialele cauzei cererea de concretizare a acțiunii înaintată de Silvia Anton, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru.

În motivarea cererii a invocat faptul că, potrivit recipisei prezentate reiese că suma datoriei a fost stinsă parțial prin transmiterea unui filtru de apă la data de 20 martie 2014, iar ulterior la data de 05 iulie 2015 a fost restituită suma de 5 000 de lei.

Astfel, a solicitat încasarea din contul Valentinei Afteni în beneficiul Silviei Anton a datoriei de bază în mărime de 16 000 de lei și dobânda de întârziere conform ratei de refinanțare a BNM în mărime de 15 842 de lei.

În drept, și-a întemeiat cererea pe prevederile art. 60, 572, 602, 619 din Codul civil și art. 239-242 din Codul de procedură civilă.

Prin hotărârea din 16 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a admis. S-a încasat de la Valentina Afteni în beneficiul Silviei Anton 16 000,00 lei cu titlu de împrumut restant, 15 842,00 lei cu titlu de dobândă de întârziere și 900,00 lei taxa de stat – per total 32 742,00 lei. S-a încasat din contul Valentinei Afteni în beneficiul bugetului de stat 55,26 de lei cu titlu de diferență a taxei de stat.

Prin decizia din 23 iunie 2020, corectată prin încheierea din 14 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de către Valentina Afteni, reprezentată de avocatul Denis Staruș, s-a casat hotărârea din 16 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a trimis cauza la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a respins, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție. S-a încasat de la Silvia Anton în beneficiul Valentinei Afteni cheltuieli de asistență juridică în mărime de 2 000 de lei.

Instanța de fond a reținut că, în cadrul ședinței de judecată din data de 02 decembrie 2021, reprezentatul reclamantei, l-a întrebarea instanței, a declarat că împrumutul în cauză urma să fie restituit într-un termen de până la doi ani. În același context, instanța a reținut că din textul recipisei, pârâta urma să achite câte 5% lunar din suma împrumutului, adică $30\ 000\ \text{lei} \times 5\% = 1500\ \text{lei}$ (lunar). Prin urmare, suma de 30 000 lei / 1 500 lei (rata lunară) = 20 luni (rate). Având în vedere faptul că prima achitare în contul stingerii datoriei a fost la data de 10 iunie 2012, ultima rată urma să fie achitată la data de 10 ianuarie 2014, moment din care și începe efectiv a curge termenul de prescripție.

În speță, cererea de chemare în judecată dedusă judecății a fost depusă abia la 05 mai 2017. Prin urmare, acțiunea a fost depusă cu omiterea termenului de 3 ani de la data când persoana a aflat despre încălcarea dreptului.

La 12 ianuarie 2022, Silvia Anton a depus cerere de apel nemotivată, iar la 23 iunie 2022 Silvia Anton, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul

declarat de către Silvia Anton, s-a casat hotărârea din 17 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru în partea prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Silvia Anton împotriva Valentinei Afteni cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și s-a pronunțat o hotărârea nouă, prin care s-a încasat din contul Valentinei Afteni în beneficiul Silviei Anton, prejudiciul cauzat sub formă de dobândă de întârziere în sumă de 5 938 de lei și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat proporțional acțiunii admise în sumă de 133,60 de lei.

Pentru a decide astfel instanța de apel, contrar aserțiunilor instanței de fond, a notat că, cursul prescripției extinctive s-a întrerupt prin achitarea de către împrumutat a sumelor, fapt din care rezultă recunoașterea datoriei prin executarea actului de plată a sumei de 5 000 de lei la data de 05 iulie 2015, premise în care acțiunea înaintată nu poate fi respinsă ca tardivă, urmând a fi examinat fondul acesteia.

Instanța de apel a remarcat, că din textul recipisei se deduce achitarea de către Valentina Afteni a sumei de 33 500 de lei, în contul stingerii datoriei, astfel încât, la data de 10 iunie 2012, 10 iulie 2012, 10 august 2012, 10 septembrie 2012, 10 octombrie 2012, 12 noiembrie 2012, 12 decembrie 2012, 10 ianuarie 2013, 10 februarie 2013, 10 martie 2013, 10 aprilie 2013 a achitat câte 1 500 de lei, iar la data de 10 mai 2013 și 10 iunie 2013 a dat sumele a câte 1 500 de lei în produse, și la data de 20 martie 2013 a oferit un filtru de apă (9 000 de lei), iar la data de 05 iulie 2015 – 5 000 de lei.

Instanța de apel invocând din oficiu nulitatea absolută în temeiul art.869 alin.(2) a Codului Civil, a clauzei dobânzii lunare de 5 procente, reflectată în contractul de împrumut, a atestat că această dobândă de 60% anual nu este rezonabilă art.869 alin.(1) din Codul Civil, în condițiile în care rata de referință a BNM pentru perioada 2012-2015 calculata în acțiune a constituit 16,5%.

Prin urmare, drept efect al nulității clauzei cu privire la dobânda și a calculării din oficiu a dobânzii de întârziere pentru perioada de referință din 10 iunie 2012 până la 05 iulie 2015 (date în perioada căreia intimatul a indicat ca a stins integral suma datoriei), instanța de apel a reținut că apelantul are dreptul la plata unei dobânzi de întârziere rezonabile ratelor BNM pentru perioada litigantă în mărime totală de 9 438 de lei, totodată ținând cont de faptul achitării sumei de 30 000 de lei corpul datoriei și a sumei de 3 500 de lei în calitate de dobândă, s-a atestat concluzia admiterii parțiale a pretențiilor apelantului/reclamant Silvia Anton privind încasarea dobânzii de întârziere, și anume suma de 5 938 de lei ($9438 - (3500 - 30000) = 5938$).

La 09 ianuarie 2023, Valentina Afteni, reprezentată de avocatul Denis Staruș, prin intermediul oficiului poștal, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului a indicat că, înscrisurile indicate pe recipisă și versoul acesteia nu corespund adevărului, or, aceste au fost întocmite unilateral doar de către Silvia Anton, fără a fi contrasemnate de către recurentă, în scopul depunerii acțiunii în interiorul termenului de prescripție, însă în realitate, împrumutul a fost restituit în termen.

Prin notificarea din 26 ianuarie 2023 Curtea Supremă de Justiție a expeditat în adresa Silviei Anton copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii

referinței (f.d. 8, Vol. II).

Prin referința din 10 februarie 2023, Silvia Anton, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei contestate la 21 noiembrie 2022 (f.d. 227, Vol. II).

Astfel, recursul declarat la 09 ianuarie 2023 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Valentina Afteni, reprezentată de avocatul Denis Staruș, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Valentina Afteni, reprezentată de avocatul Denis Staruș, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Valentina Afteni, reprezentată de avocatul Denis Staruș, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Valentina Afteni, reprezentată de avocatul Denis Staruș, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Aliona Miron

Mariana Pitic